

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Jitky Zavřelové a soudců Petra Mikeše a Milana Podhrázkého v právní věci žalobce: **P. N.**, proti žalovanému: **Zeměměřický úřad**, se sídlem Pod Sídlištěm 1800/9, Praha 8, proti rozhodnutím žalovaného ze dne 12. 4. 2023 čj. ZÚ-01437/2023-12001, ze dne 3. 5. 2023 čj. ZÚ-02114/2023-12001 a ze dne 27. 6. 2023 čj. ČÚZK-09037/2023-11, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 20. 7. 2023, čj. 10 A 102/2023-5,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 20. 7. 2023, čj. 10 A 102/2023-5, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce podle svého tvrzení podal žalovanému jako povinnému subjektu podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, žádost o poskytnutí informací, a to několika leteckých měřičských snímků města Přerov z let 1985 až 1997. V záhlaví uvedenými rozhodnutími podle tvrzení žalobce žalovaný informace nejprve odmítl poskytnout a posléze za jejich poskytnutí požadoval poplatek 8 000 Kč.

[2] Žalobce proti těmto rozhodnutím podal žalobu k Městskému soudu v Praze. Současně požádal o osvobození od soudních poplatků a podal návrh na ustanovení zástupce za účelem vypracování projednatelné žaloby. Městský soud v záhlaví uvedeným usnesením obojí zamítl. Vyšel z konstantní rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu přímo k osobě žalobce. Předslal, že jde o další z dlouhé řady sporů vedených žalobcem u městského soudu (od roku 2020 jde o 19 řízení). Soudu je navíc z jeho úřední činnosti známo, že žalobce vede s různými veřejnými institucemi řadu sporů týkajících se poskytování informací podle

zákonu o svobodném přístupu k informacím. K nyní projednávané věci městský soud uvedl, že se žalobce domáhá po žalovaném zaslání několika leteckých měřičských snímků města Přerov z let 1985 až 1999 (pozn. NSS: správně 1997) za účelem prokázání mylné datace snímků, kterou by posléze sporoval. Podle městského soudu charakter těchto informací (snímků) nemá vztah k podstatným okolnostem žalobcovy životní sféry. Informace se netýkají, a to ani nepřímě, žalobcova majetku, životních podmínek či jiných podobných záležitostí. Jde naopak o spor vyvolaný zřejmě prostým žalobcovým zájmem o záležitosti týkající se měřičských prací žalovaného či města Přerova před 25 až 40 lety. Takové spory má žalobce plné právo vést, dává-li mu objektivní právo procesní možnosti tak činit, a musí v nich mít možnost účinně hájit svá práva. Není však důvod, aby náklady na vedení takových sporů, které je zásadně povinen hradit každý žalobce, za nynějšího žalobce nesl stát formou osvobození od soudních poplatků. S odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu městský soud uzavřel, že za těchto okolností je opodstatněné toto dobrodiní (osvobození od soudních poplatků) žadateli odeprít.

II. Obsah kasační stížnosti

[3] Žalobce (dále „stěžovatel“) napadl usnesení městského soudu kasační stížností. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc současně delegoval k projednání a rozhodnutí Krajskému soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci.

[4] Stěžovatel uvedl, že usnesení městského soudu je pro žalobce překvapivé, neboť před rozhodnutím neměl možnost tvrdit a doložit, že se požadované informace bezprostředně týkají jeho životní sféry. Stěžovatel též odmítl úvahu městského soudu týkající se stěžovatelových předchozích řízení. Uvedl, že jde o mnohem méně než devatenáct věcí, jak uvedl městský soud v bodě 8 napadeného usnesení. Současně stěžovatel reagoval na každý ze čtyř městským soudem uvedených konkrétních příkladů jeho předchozích věcí. Ohledně otázky, zda se požadované informace vztahují k jeho osobní sféře, stěžovatel argumentoval tím, že tvrzená chybná datace leteckých měřičských snímků má přímou souvislost s jeho trestní věcí a jde tak v podstatě o obstarávání důkazů v jeho prospěch. Městský soud není nestranný. Dále nesouhlasil ani s tím, že žalovaný požaduje vysoké finanční částky za poskytnutí snímků, jež byly vytvořené z veřejných prostředků.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[5] Nejvyšší správní soud předesílá, že podáním kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí krajského soudu (s výjimkou procesního rozhodnutí, kterým se řízení o žalobě končí) nevzniká stěžovateli poplatková povinnost (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS z 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS). Napadené usnesení, jímž městský soud neosvobodil stěžovatele od placení soudních poplatků a neustanovil mu zástupce pro řízení, je právě takovým procesním rozhodnutím, jímž se řízení nekončí. Stěžovatele tedy v projednávané věci netíží poplatková povinnost. Stejně tak platí, že stěžovatel v tomto typu řízení nemusí být zastoupen advokátem ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. (opět usnesení rozšířeného senátu NSS čj. 1 As 196/2014-19).

[6] Kasační stížnost je důvodná.

[7] Nejvyšší správní soud konstatuje, že „osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím chudým osobám vést bezplatně spory podle své libosti“ (rozsudek NSS z

pokračování

26. 10. 2011, čj. 7 As 101/2011-66, č. 2601/2012 Sb. NSS). I pokud je účastník řízení nemajetný a zásadně by bylo namístě jej osvobodit od soudních poplatků, může soud výjimečně toto dobrodiní odepřít, a to zejména pro povahu sporů, které účastník vede.

[8] Jde-li o povahu nyní řešeného sporu, dospěl městský soud k závěru, že charakter požadovaných informací (snímků) nemá vztah k podstatným okolnostem stěžovatelovy životní sféry. Informace se podle městského soudu netýkají, a to ani nepřímo, stěžovatelova majetku, životních podmínek či jiných podobných záležitostí. Jde naopak o spor vyvolaný zřejmě prostým žalobcovým zájmem o záležitosti týkající se měřičských prací žalovaného či města Přerova před 25 až 40 lety. Tato úvaha městského soudu však nemá oporu v obsahu soudního spisu a je spekulativní. Obsahem soudního spisu je pouze žaloba a stručné sdělení Vojenského geografického a hydrometeorologického úřadu odkazující na spolupráci se Zeměměřickým úřadem. Z žaloby plyne pouze tolik, že se stěžovatel žádostí snaží získat důkaz o oficiální dataci snímků, které následně hodlá sporovat. V jakém sporu tak hodlá činit, sice neuvádí, nicméně pokud městský soud hodlal žádost o osvobození od soudních poplatků a návrh na ustanovení zástupce zamítnout s odkazem na povahu požadovaných informací, bylo na místě, aby stěžovatele vyzval k objasnění této skutečnosti a tou se posléze zabýval. Není vyloučeno, že by tyto skutečnosti městský soud zjistil i z žalobou napadených rozhodnutí. Ta si ovšem městský soud ani nevyžádal. Odůvodnění městského soudu proto nemůže obstát.

[9] Stěžovatel v kasační stížnosti již objasňuje, že požadované informace hodlá využít v jeho trestním řízení. Zda taková informace má či nemá vztah k podstatným okolnostem životní sféry stěžovatele, nicméně v této fázi není otázkou pro Nejvyšší správní soud, pokud se jí doposud nezabýval městský soud. Ten tak však učiní v dalším řízení, neboť jde o otázku v dané věci významnou (rozsudek NSS z 24. 7. 2019, čj. 4 As 136/2019-35, bod 23).

[10] Lze rovněž podotknout, že vyžádání napadených rozhodnutí, ať už od stěžovatele či správního orgánu, by byl vhodný krok i za účelem zjištění, kdo je v dané věci žalovaným. Podle § 69 s. ř. s. je v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu žalovaným ten, kdo vydal napadené rozhodnutí, nikoli ten, koho žalobce jako žalovaného označí. Touto otázkou se však Nejvyšší správní soud v nyní probíhajícím řízení blíže nezabýval, neboť řízení o kasační stížnosti proti usnesení o neosvobození od soudního poplatku a neustanovení zástupce je řízením o jednom účastníku, kterým je pouze stěžovatel. Bude však na místě, aby se jí v dalším řízení zabýval městský soud.

[11] Námitkou zpochybňující množství sporů, které stěžovatel vede, a poukazující na charakter některých z nich, se Nejvyšší správní soud z důvodu ekonomie řízení již nezabýval. Vypořádá se s nimi v dalším řízení městský soud, bude-li to pro jeho rozhodnutí významné.

[12] Kasační námitka poukazující na zaujatost městského soudu pak není důvodná. Z ničeho totiž nevyplývá, že by nepřiznání osvobození od soudních poplatků a neustanovení zástupce bylo výrazem zaujatosti senátu městského soudu vůči stěžovateli, pro kterou by od něho nebylo možné očekávat vydání zákonného a spravedlivého rozhodnutí, ať už procesního či následně v meritu věci. Nejvyšší správní soud nadto připomíná, že dle § 8 odst. 1 s. ř. s. nejsou důvodem pro vyloučení soudce okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech. V uvedeném

rozhodnutí městského soudu a jeho odůvodnění Nejvyšší správní soud neshledává důvod, který by vzbuzoval pochybnosti o nepodjatosti členů senátu ve smyslu § 8 odst. 1 s. ř. s. a pro nějž by bylo možné usuzovat, že v posuzované věci rozhodovali vyloučení soudci a bylo by na místě rozhodovat o delegaci.

[13] Kasační námitka poukazující na vysoké finanční částky požadované za poskytnutí snímků, je nepřipustná, neboť jde o námitku nesměřující do rozhodovacích důvodů městského soudu, který se touto otázkou v napadeném usnesení s ohledem na jeho povahu vůbec nezabýval (usnesení NSS z 8. 9. 2022, čj. 8 Azs 374/2021-25, bod 7 a judikatura tam uvedená).

IV. Závěr a náklady řízení

[14] Z uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto usnesení městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 věta první s. ř. s.). V něm je městský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rušícím rozhodnutí (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[15] V novém rozhodnutí rozhodne městský soud rovněž o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 25. srpna 2023

Jitka Zavřelová
předsedkyně senátu